

Automaattiset paloilmoittimet, turvallisuusohje S821

290095f 01.18

1 Tarkoitus

Tämä turvallisuusohje antaa vakuutuksenottajalle ohjeita siitä, mitä hänen tulee ottaa huomioon paloilmittimen hankinnassa, käytössä ja ylläpidossa. Se on laadittu sisäasiainministeriön automaattisista paloilmittimista antaman päätöksen ja automaattisten paloilmittimien suunnittelusta ja asennuksesta antamien ohjeiden pohjalta ja on siten niiden osalta velvoittava. Automaattisen paloilmittinjärjestelmän suunnittelussa, hankinnassa ja asennuksessa tulee ottaa huomioon pelastus- ja rakennuslainsäädännön sekä rakentamismääräysten vaatimukset.

Laissa tai muissa säädöksissä vaaditut tai viranomaisten määräämät varusteet ja laitteet on pidettävä toimintakunnossa sekä huollettava ja tarkastettava asianmukaisesti. Tästä vastaa rakennuksen yleisten tilojen ja koko rakennusta palvelevien järjestelyiden osalta rakennuksen omistaja, haltija ja toiminnanharjoittaja osaltaan sekä huoneiston haltija hallinnassaan olevien tilojen osalta.

2 Käsitteet

Paloilmittin

Tämä ohje koskee paloilmittimia, jotka on liitetty hätäkeskukseen ja on rakennettu viranomaisten vaatimuksesta lisäämään henkilöturvallisuutta tai helpottamaan pelastustoimintaa. Paloilmittin on laitteisto, joka antaa automaattisesti ilmoituksen alkavasta palosta sekä toimintavalmiutta vaarantavista vioista.

Paloilmaisin

Paloilmaisin on se paloilmittinjärjestelmän osa, joka sijaitsee valvotussa tilassa ja joka reagoi paloon, savuun tai lämpötilan nousuun.

Paloilmoituspainike

Laite, jonka avulla palon havainnut henkilö voi tehdä käsin paloilmoituksen.

Hälytin

Laite, jota käytetään paloilmoituksen antamiseen paikallisesti selvästi ympäristöstään erottuvalla ääni- ja/tai valomerkillä tai tärinällä.

Ilmoitinkeskus

Laite, johon paloilmaisimet ja paloilmotuspainikkeet sekä hälyttimet on kytketty. Ilmoitinkeskus osoittaa paloalueen, käynnistää hälyttimet ja siirtää ilmoituksen hätäkeskukseen. Paloilmittin antaa myös ilmoituksen sen toimintavarmuutta vaarantavista vioista.

Paloilmittimen hoitaja

Henkilö on laitekohtaisesti nimetty ja koulutettu. Paloilmittimen hoitaja toimii myös paloilmittimen yhteyshenkilönä. Hän vastaa paloilmittimen hoidosta ja kunnosta sekä kuukausikokeiluista.

Hätäkeskus

Hätäkeskuksen tehtävänä on vastaanottaa hätä- sekä muita toimenpiteitä edellyttäviä ilmoituksia sekä välittää ne edelleen niille yksiköille, joille tehtävä voimassa olevan lainsäädännön mukaan kuuluu. Hätäkeskus tukee ja avustaa viranomaisten tehtäviä hoitavia yksiköitä sekä hoitaa sille muussa laissa säädetyt tehtävät.

3 Paloilmittimen hankinta

3.1 Hankinnan ehdollisuus ja vaiheet

Milloin paloilmittin on rakennusluvan ehtona, varustetaan rakennus tai sen osa paloilmittimella siinä laajuudessa kuin rakennuslupa edellyttää. Järjestelmän hankinta voi myös perustua vapaaehtoisuuteen tai vakuutusyhtiön suositukseen.

Paloilmittimen hankinnan vaiheet ovat seuraavat:

- esisuunnitelma: selvitykset ja luokitukset
- hankintapäätös
- suunnittelu
- tarjouspyynnöt ja tarjoukset
- urakkasopimuksen tekeminen
- asennuksen suoritus ja valvonta
- liittyminen hätäkeskukseen
- henkilökunnan koulutus
- käyttöönottotarkastus
- hyväksyminen ja luovutus tilaajalle.

3.2 Esisuunnitelma

Automaattisten paloilmotusjärjestelmien esisuunnitelmat voi laatia sähkösuunnittelija, -urakoitsija tai paloilmittinliike (esimerkiksi tarjouslaskentaa varten). Paloilmaitin valitaan ympäristön mukaan. Ensimmäisessä käytetään savuilmaisimia.

3.3 Asennussuunnitelma

Asennussuunnitelman saa hyväksyä Tukesin hyväksymä paloilmotinsuunnittelija tai paloilmittinliike. Paloilmotittimen suunnittelun oikeellisuudesta vastaa hyväksytty paloilmittinliike.

3.4 Asennus-, muutos- ja huoltotyö

Paloilmittimien ja sammutuslaitteistojen asennus- ja huoltotoiminta on säänneltyä toimintaa. Näitä töitä voivat tehdä vain Tukesin rekisteriin merkityt liikkeet, joiden palveluksessa on vastuuhenkilö, jolla on kyseisiin töihin pätevyydystodistus. Liikkeen on itse tehtävä tarkastus kaikille asennustöilleen.

Paloilmittinliike tekee tarkastuksestaan käyttöönottotarkastusprotokollan.

4 Tarkastukset

Tarkastustoiminta

Laitteistoille vaaditaan myös ulkopuolisia, ns. kolmannen osapuolen suorittamia tarkastuksia. Niitä voivat suorittaa vain Tukesin hyväksymät tarkastuslaitokset. Suoritetuissa tarkastuksissa paloilmoinn-laitteisto voidaan myös hylätä tai sille voidaan määrätä tarvittaessa uusintatarkastus.

Varmennustarkastus

Ennen rakennuksen tai sen osan loppukatselmusta ja käyttöönottoa suoritetaan paloilmoinnille kolmannen osapuolen varmennustarkastus, jossa varmistetaan asennettu laitteisto ja sen toimivuus.

Määräaikaistarkastus

Määräaikaistarkastukset eri laitteistoille tekee tarkastuslaitos määrävälein. Paloilmoinnimen haltijan tulee huolehtia siitä, että paloilmoinnimen toiminta ja sen soveltuvuus kohteeseen tarkastetaan määräajoin seuraavan paloilmoinnimen tarkastustaulukon mukaisesti. Jo olemassa olevien kohteiden tarkastusluokan määrittelee paikallinen pelastusviranomainen, joka voi määrätä myös kohdekohtaisen lyhyemmän tarkastusvälin.

Tarkastusluokka	Käyttötarkoitus	Tarkastusväli
A	Henkilöturvallisuuden kannalta tärkeät kohteet sekä kohteet, joihin liittyy huomattava tai suuri palovaara (esimerkiksi majoitustilat ja hoitolaitokset, tilat joissa paloilmoinn on rakennusluvan ehtona)	3 vuotta
B	Muut	5 vuotta
C	Poikkeustapaukset	Kohdekohtainen

5 Käyttö ja ylläpito

Hyväksytylle paloilmoinnille on nimettävä vastuuhenkilö ja paloilmoinnimen hoitaja sekä hänelle varamies.

5.1 Opastus ja koulutus

Asennustyön valmistuttua tulee paloilmoinniliikkeen antaa laitteiston hoitajille riittävä käytön ja hoidon opastus. Tällöin käydään läpi käyttö- ja hoito-ohjeet. Paloilmoinniliikkeen edustaja opastaa hoitajia käyttämään paloilmoinnimen päiväkirjaa. Nimetyille hoitajille hankitaan tehtävän vaativuuden edellyttämä koulutus tai muu riittävä perehdytys. Kohteen henkilökunnalle annetaan tarvittaessa koulutusta toimimaan oikein hälytyksen sattuessa.

5.2 Paloilmoinnimen vastuuhenkilön rooli

Paloilmoinnimen vastuuhenkilö vastaa siitä, että paloilmoinnimmelle nimetään hoitaja ja hänelle varamies ja että paloilmoinninta hoideaan ja käytetään ohjeiden mukaan. Paloilmoinnimen vastuuhenkilö pitää myös yhteyshenkilöiden tiedot ja puhelinnumerot ajan tasalla ja ilmoittaa ne hätäkeskukseen.

5.3 Paloilmoinnimen hoitajan rooli ja vastuu

Paloilmoinnimen hoitajan tehtävänä on huolehtia paloilmoinnimen hoidosta ja käytöstä sekä erityisesti kokeilla vähintään kerran kaudessa yhteydet hätäkeskukseen. Hoitajan tulee kirjata pöytäkirjaan kokeilut, huoltotoimenpiteet ja häiriöt sekä vikailmoitukset. Pelastusviranomainen kirjaa paloilmoinnukset sekä tarvittavilta osin heidän toimintaansa liittyvät vikailmoitukset. Paloilmoinnimen laitteiston hoitajan tulee kiinnittää erityisesti huomiota ennakkoivaan huoltoon kuten paloilmoinninpainikkeiden kuntoon, akkujen toimintakunnon tarkkailuun ja ilmaisimien kuntoon. Hoitajan tulee myös huolehtia siitä, ettei kiinteistön normaalikäyttö, siivous tai huolto- ja korjaustoiminta aiheuta erheellisiä palo- tai vikailmoituksia. Lisäksi hänen tulee selvittää sattuneiden erheellisten ilmoitusten syyt.

5.4 Tulityöt

Tulitöiden tekeminen tilapäisellä tulityöpaikalla edellyttää tulityön tekijältä tulityökorttia ja aina työmaakohtaista kirjallista tulityölupaa. Tulityölle tulee nimetä vastuuhenkilö. Suojeluohje Tulityöt S621 antaa opastusta tulitöiden tekemiseen. Erheellisistä ilmoituksista suuri osa aiheutuu tulitöistä.

5.5 Rakenteelliset muutostyöt

Mikäli paloilmoinnimmella varustetussa kohteessa tehdään rakenteellisia muutoksia, esimerkiksi huonetilamuutoksia, tulee ottaa yhteys paikalliseen pelastus- ja rakennusvalvontaviranomaiseen.

5.6 Irtikytkeä ja ilmoitukset

Jos paloilmoinnimen kokonaan tai osittain kytketään irti, on siitä heti ilmoitettava hätäkeskukseen. Irtikytkeäaika ja -alue rajoitetaan niin pieneksi kuin mahdollista ja kohdetta valvotaan irtikytkeäaikana jatkuvasti. Irtikytkenä saa suorittaa vain pelastusviranomainen, paloilmoinnimen hoitaja tai hänen varahenkilö.

5.7 Huolto ja kunnossapito-ohjelma

Paloilmoinnimen omistaja tai haltija vastaa siitä, että paloilmoinnimmelle on olemassa sille laadittu kunnossapito-ohjelma ja että huolto ja korjaustoiminta on järjestetty laitekohtaisten huolto-ohjeen mukaisesti siten, että laitteistot täyttävät niille säädetyt vaatimukset käyttöikänsä ajan.

Yhdessä hyvä tulee.

